

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Os kommune

Arkivsak: 24/403
Møtedato/tid: 16.09.2024 kl. 14:00
Møtested: Nystuggu

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Ola Lund Renolen på telefon 994 48 040, eller e-post: Ola.renolen@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Os, 09.09.2024

Mari Bakosgjelten (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ola Lund Renolen
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
20/24	Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028
21/24	Plan for eierskapskontroll 2024-2028
22/24	Forenklet etterlevelseskontroll - offentlige anskaffelser
23/24	Forvaltningsrevisjon innenfor helse, miljø og sikkerhet med tema sykefravær - Prosjektplan
24/24	Budsjettkontroll pr. august 2024
25/24	Forslag til budsjett 2025 med økonomiplan 2025-2028
26/24	Opplæring av kontrollutvalget
27/24	Innspill til kontrollarbeidet
28/24	Godkjenning av protokoll

Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.09.2024

Saknr

20/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-217, TI-&30

Arkivsaknr 24/8 - 6

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028. Kontrollutvalget legger fram plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028 for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028 og slutter seg til kontrollutvalgets prioriteringer i planen

1. Rekruttering og vikarbruk
2. Kommuneorganisasjon
3. Bærekraft, klima og miljø
4. XXXXXXXX
5. XXXXXXXX
6. xxxxxxxxxxxx

Kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i planen.

Vedlegg

Skisse til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll Os 2024-2028
Risiko og vesentlighetsvurderingen 2024, notat fra kommunedirektør

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper, eierskapskontroll, se kommuneloven § 23-2 c og d.

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal følge en plan, som kontrollutvalget skal lage i løpet av det første året etter at det er konstituert. Utkast til plan angir forslag til hvilke tjenesteområder og selskaper som skal undersøkes i planperioden. Planen bygger på risiko- og vesentlighetsvurderinger som er utført av kommunens revisor, Revisjon Midt-Norge SA. Revisors vurderinger er supplert med innspill til risikoområder fra kommunens administrative ledelse, leder i rådet for eldre og funksjonshindra.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene skal bidra til at kommunens ressurser til kontrollarbeid blir brukt mest mulig målrettet.

Tjenesteområder og selskaper som vurderes å være av størst vesentlighet er prioritert og nærmere beskrevet i de vedlagte planene.

Kommunen har årlig ca. 250 timer til rådighet til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser. Sett over en fireårsperiode utgjør dette ca. 1.000 timer. Gjennomsnittlig timeforbruk pr forvaltningsrevisjon er ca. 300 timer, og eierskapskontroller ca. 100 timer. Kommunen kan på bakgrunn av dette forvente til sammen 3-4 forvaltningsrevisjoner og 1-2 eierskapskontroller i perioden, avhengig av omfang.

I skisse til planen er det listet opp syv mulige forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller inkludert en generell kontroll av kommunens eierstyring. Det vil ikke være mulig å gjennomføre alle disse i planperioden. Erfaringsmessig vil enkelte av forslagene i planene bli uaktuelle.

Sekretariatet har utarbeidet den vedlagte skissen og oversikt av mulige planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planene bygger på revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger supplert med innspill fra aktører i Os kommune. Plan for forvaltningsrevisjon inneholder forslag til vinkling for hver enkelt undersøkelse. Forslagene er ikke bindende, kontrollutvalget kan vurdere dem i forbindelse med bestilling av hver enkelt forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

I forslag til vedtak er det foreslått at kontrollutvalget får fullmakt til å foreta omprioriteringer innenfor planen, slik det står i kommuneloven § 23-3.

Vurdering

Planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er satt opp i ett dokument for å gi en bedre oversikt over det langsiktige kontrollarbeidet.

Vi anbefaler at kontrollutvalget får fullmakt til å gjøre endringer innenfor planen. Dette er ressursbesparende ved endringer i risikobildet. Kontrollutvalget kan bli invitert til å delta i felles forvaltningsrevisjon av selskaper med flere eierkommuner. Også i slike tilfeller er det mest effektivt at kontrollutvalget kan gjøre endringer innenfor planen.

Planene inneholder forslag til flere undersøkelser enn kontrollutvalget har ressurser til å gjennomføre. Det er hensiktsmessig at kontrollutvalget har et visst antall undersøkelser å velge i, om noen av forslagene i planen blir uaktuelle.

Endringer i risikobildet kan gjøre det nødvendig å endre prioriteringsrekkefølgen, og det vil være tidsbesparende om kontrollutvalget kan gjøre endringene selv. Hvis kontrollutvalget ønsker å gjennomføre forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller som ikke er beskrevet i den vedlagte planen, vil utvalget holde kommunestyret orientert.

Konklusjon

Med utgangspunkt i framlagt skisse til plan bør kontrollutvalget, gjennom arbeid i møtet velge ut de prioriterte områdene, og innstille på en prioritert liste, som sendes til kommunestyret for endelig vedtak.

Konsek
TRONDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Plan for
forvaltningsrevisjon
og eierskapskontroll
2024-2028
Os kommune

Om forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Om eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper. Kontrollen kan rette seg mot kommunens eierrepresentant i et selskap, eller gjennomføres som en generell kontroll av kommunens rutiner for eierstyring.

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget har våren 2024 laget planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planene gjelder til og med 2028.

Risikobildet i kommunen vil vanligvis endre seg over tid. Det kan føre til at det blir nødvendig å oppdatere planene midtveis i planperioden. Endringer i risikobildet kan også føre til endringer i prioriteringen av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. For å ta høyde for dette, har kontrollutvalget prioritert flere områder enn det har ressurser til å undersøke.

Planene bygger på en risiko- og vurderingsvurdering av virksomheten i kommunen og selskapene som kommunen har eierinteresser i.

For å finne fram til områder og selskaper med høyest risiko, er planene basert på et bredt utvalg kilder: revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra administrativ ledelse og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Ressurser

Kontrollutvalget har en begrenset årlig ressurs til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser, 250 timer.

Gjennomføring

Revisjon Midt-Norge, som er kommunens revisor, leverer rapporter etter bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget godkjenner revisors prosjektplan før arbeidet starter. Etter at arbeidet med rapporten er gjennomført, rapporterer revisor til kontrollutvalget. Etter en forvaltningsrevisjon får kommunedirektøren rapporten på høring før den behandles i kontrollutvalget. Etter selskapskontroller får selskapets ledelse og/eller eierrepresentanten rapporten på høring før behandling i kontrollutvalget. Dersom eierskapskontrollen angår kommunedirektørens ansvarsområde, skal også kommunedirektøren høres før behandling i kontrollutvalget.

Rapportering og oppfølging

Kontrollutvalget legger rapporter fra forvaltningsrevisjon fram for kommunestyret med forslag til vedtak og videre oppfølging. Kontrollutvalgets skal sørge for at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp, og rapporterer om oppfølgingen til kommunestyret. Rapporteringen skjer vanligvis gjennom kontrollutvalgets årsrapport, men kan i enkelte tilfeller gå som egen sak til kommunestyret.

Prioriterte områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalgets prioriteringer går fram av oversiktene på neste side. Plan for forvaltningsrevisjon inneholder også forslag til tema/vinkling. Forslagene er begrunnet i risiko- og vesentlighetsvurderingene. De er likevel ikke bindende for kontrollutvalget når det bestiller forvaltningsrevisjon.

Plan for forvaltningsrevisjon - prioriterte områder for forvaltningsrevisjon

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
<p>1. Rekruttering og vikarbruk</p>	<p>Kommunen er forpliktet til å gi tjenester til innbyggerne på en rekke områder. Det er også krav til kvaliteten på tjenesten og til kompetansen til de som utfører tjenesten.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan jobber Os kommune med å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse, f.eks pedagoger? • Hvordan jobber Os kommune med å bruke tilgjengelig kompetanse og ressurser mest effektivt? • Har Os kommune formålstjenlig system og rutiner for dette? • I hvilken grad følger Os kommune gjeldende regelverk ved ansettelser?
<p>2. Kommuneorganisasjon</p>	<p>Kommunen har få administrative ressurser i kommunedirektørens stab. Det betyr at det er høy risiko for at kommuneorganisasjonen kan komme i situasjoner hvor det ikke er tilstrekkelig kapasitet. Noe som igjen fører til sårbarhet innenfor viktige områder for kommunens tjenesteproduksjon.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan jobber Os kommune systematisk med organisasjonsendringer og omstruktureringer? • Hvordan jobber Os kommune med å bruke tilgjengelig kompetanse og ressurser mest effektivt? • Har Os kommune formålstjenlig system og rutiner for dette? • I hvilken grad følger Os kommune gjeldende regelverk ved ansettelser?

<p>3. Bærekraft, klima og miljø</p>	<p>Klimaendringer gir kommunen ulike utfordringer innenfor teknisk sektor, eksempelvis utfordringer som følge av ekstremvær. Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på annet planverk og har betydning for sektorovergrepene forvaltning, blant annet arealplanlegging. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt blant annet i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Regjeringen forventer at fylkeskommuner og kommuner legger FN's bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har Os kommune et planverk på området som tilfredsstillende nasjonale og regionale føringer? • Er Os kommunes mål i samsvar med nasjonale mål og forpliktelser? • I hvilken grad er kommunens klima- og miljømål berørt i <ul style="list-style-type: none"> - Plan- og styringsdokumenter, som kommunedelplan, arealplan, reguleringsplaner osv. - Interne rutiner og retningslinjer, som f.eks innkjøpsstrategi, byggesaksbehandling, transport (skoleskyss o.l.) osv. • Hvordan følger Os kommune opp sine fastsatte mål?
<p>Uprioritert rekkefølge</p>	
<p>Mottak av flyktninger</p>	<p>Har økningen i mottak av antall flyktninger medført at kommunen får administrative og økonomiske utfordringer?</p>
<p>Pleie og omsorg (demensomsorg)</p>	<p>Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegges det for at personer med demens kan bli boende i eget hjem? • Får brukerne tjenester som er tilpasset deres individuelle behov? • Følger kommunen regelverket for vurdering av pasientenes samtykkekompetanse og bruk av tvungen helsehjelp? • Får pårørende tilstrekkelig bistand og oppfølging?

<p style="text-align: center;">Utenforskap</p>	<p>Flere og flere faller utenfor samfunnet. Dette har betydning for kommunen på en rekke områder, som f.eks behov for sosialhjelp, uro i samfunnet og den enkeltes muligheter i samfunnet. En forvaltningsrevisjon av kommunens arbeid for å forhindre utenforskap kan rette seg mot familier, barn eller unge voksne.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan avdekker Os kommune behov for hjelp? • Har Os kommune rutiner som sikrer intern samhandling og helhetlig oppfølging? • Hvordan fungerer det tverrfaglige arbeidet i barnehage og skole for å motvirke utenforskap? • Har Os kommune tilstrekkelig kunnskap om? lavinntektsfamilier og barn og unges levkår i kommunen, og blir denne kunnskapen brukt i det forebyggende arbeidet? • I hvilken grad sørger Os kommune for at tjenester og tiltak rettet mot unge voksne er tilstrekkelig samordnet?
--	---

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner i perioden 2019-2023

1. 2023: Tidlig innsats, inkluderende læringsmiljø
2. 2022: Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll Abakus AS
3. 2022: Byggesaksbehandling – rutiner, samarbeid og regeletterlevelse
4. 2020: FIAS AS (Oppfølging av FV behandlet I 2018)
5. 2020: Enkeltvedtak etter forvaltningsloven

Plan for eierskapskontroll

Prioritert selskap	Forslag til spørsmål/vinkling/innretning
1. Kommunens eierstyring	<p>Det gjennomføres en kontroll av flere eierskap for å få en generell vurdering av kommunens eierstyring og oppfølging av eierskapene. Det gjøres en vurdering av eierskapene som er vurdert til å ha høy risiko/vesentlighet i revisors risiko og vesentlighetsvurdering. Andre selskap som kontrollutvalget anser for å ha høy vesentlighet for kommunen, kan også tas med i vurderingen.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none">• Har Os kommune et overordnet system, tydelig retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt?• Sikrer Os kommune at eierrepresentantene kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn?• Velges sentrale folkevalgte som eierrepresentanter?• Er det opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentantener og selskapene?

Gjennomførte eierskapskontroller i perioden 2019-2023

1. 2021: Forvaltingsrevisjon og eierskapskontroll Abakus AS

Innspill til Risiko og vesentlighetsvurderingen i Os kommune

Kommunedirektør 07.09.2024

Det gis innspill der vi har en annen oppfatning av status og utfordringsbildet , og der vi mener det er behov for oppdatert informasjon.

Rekruttering

Os kommune sliter spesielt med å få tak i nok pedagoger. Rekruttering av sykepleiere har også vært vanskelig.

Kommunestyret har sagt stopp til bruk av vikarbyråer i juni 2024.

ROS Og beredskap

Arbeidet med folkehelseplan og oppfølging er integrert i økonomiplan. Det er et tverrfaglig område og er derfor forankret i kommunedirektørens ledergruppe hva angår oppfølging.

Interkommunalt arbeid.

Det er lagt ned et betydelig arbeid for å forbedre systemene rundt det interkommunale samarbeidet. Det er utarbeida ny intensjonsavtale og samarbeidsavtale mellom Røros, Os og Holtålen. Alle vertskommuneavtalene ble oppdatert i kommunestyrene i november 2023 i tråd med ny kommunelov. Det er tatt utgangspunkt i forvaltningsrevisjonen.

Helse, miljø og sikkerhet og sykefravær.

Det stemmer ikke at sykefraværet har gått kraftig ned. Det er vår store utfordring og vi jobber intenst med dette i 2024. Gjennomsnittet hittil i år er på 10,3 %. Målet er max 6 %.

Barn med særlige behov.

Os kommune er helt enig i at det er behov for bedre tverrfaglig samarbeid i forhold til informasjon og kjennskap til tilbud og verktøy. Det jobbes for å strukturere og systematisere det tverrfaglige arbeid. Vi har blant annet et OBS team der vi nå setter opp et tydeligere mandat for arbeidet og møter skal dokumenteres.

Demens omsorg

Revisor finner ingen egen demensplan.

Os kommune jobber med å forenkle plansystemet med færre planer. Det betyr at flere sektorplaner nå avvikles og innarbeides som strategier i kommuneplanenes samfunnsplan.

Det settes fokus på de lovpålagte planene.

Handlingsdelen til samfunnsdelen blir økonomiplanen det enkelte år. Det som blir viktig innen demensomsorgen er at Os kommune har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet innen fagfeltet til å håndtere de kommende utfordringene, og at tiltak blir synliggjort i økonomiplan og interne virksomhetsplaner.

Os kommune skal utrede en felles regional enhet for personer med omfattende/ utagerende demens (Skjermet enhet).

Utenforskap.

Har vi et høyt antall innenfor vold, narkotika og tyveri? Hvor er statistikken for dette?

Tildeling av tjenester

Kommunedirektører opplever at Os kommune tildeler tjenester over det lovpålagte. Det må strammes inn på tildeling av tjenester grunnet den økonomiske situasjonen. Os kommunestyre skal derfor behandle sak om tildelingskriterier av tjenester innenfor helse og omsorg.

Bruk av tvang.

Os kommune har hatt to vedtak om tvang i 2023 og har få tvangsvedtak. Påstand er feil. Os kommune fikk kritikk på grunn av manglende rutiner for dokumentasjon og manglende handlingsplan. Handlingsplanen ble sendt inn til Statsforvalter i mai:

Punkt 1.2.1/2.3:

Overordnede styringslinjer ivaretas gjennom kommunens delegeringsreglement. Det ivaretar delegeringslinje fra Kommunestyret ned til avdelingsleder. For delegeringsreglement på Verjåtunet vil følgende praksis etableres:

- Alt helsepersonell har ansvar for å varsle om behov for vurdering av tillitsskapende tiltak satt i system, og bruk av tvang.
- Rutiner for dette beskrives i internundervisning og prosedyre for primærkontakt.
- Fagsykepleier (nyopprettet stilling) har ansvaret for å følge hver enkelt sak og omsette dette til systematisk oppfølging av regelverket i Kap 4 A sammen med tilsynslege.
- Det er gjeninnført postmøter på hver avdeling for å drøfte den enkelte pasients tiltaksplan.

Klima og miljø

Klima og miljø er et tverrfaglig innsatsområde og følges opp i ledergruppa på lik linje med folkehelse. Det følges opp i anbud og i nye prosjekter og handlingsprogrammet til klima og energiplan er lagt til oppfølging i de ulike virksomhetene.

Planarbeid

I siste kapittel er jeg usikker på hvilke avdelinger dere skriver om?

Brann

Her har vi en god interkommunal tjeneste, men den er kostbar i forhold til mange andre kommuner. Jeg opplever økonomi som den største utfordringen her. Os kommune brukte 2600 pr innbygger til brannvern i 2023, mens Tolga kommune brukte 2060.

Næring, skogbruk og landbruk

Her er Os kommune vertskommune for Os, Rørøs og Holtålen kommune og all saksbehandling innen jord og konsesjonssaker er overført til Os kommune. Dette er gjort for å styrke kompetanse, kapasitet og redusere sårbarhet.

Oppsummering av kommunedirektør:

- Sykefravær har høy risiko
- Kommuneorganisasjon med tilstrekkelig kapasitet har høy risiko
- Bruk av tvang har moderat risiko (Det er oppført på både høy og moderat risiko)
- Bærekraft, klima og miljø kan med fordel være et punkt

Plan for eierskapskontroll 2024-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.09.2024

Saknr

21/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-037, TI-&30

Arkivsaknr 24/33 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028. Kontrollutvalget legger fram plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028 for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret vedtar plan for eierskapskontroll 2024-2028 og slutter seg til kontrollutvalgets prioriteringer i planen.

1. Kommunens eierstyring

Kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i planen.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper, eierskapskontroll, se kommuneloven § 23-2 c og d. Eierskapskontroll skal følge en plan, som kontrollutvalget skal lage i løpet av det første året etter at det er konstituert. Utkast til plan angir forslag til hvilke selskaper som skal undersøkes i planperioden. Planen bygger på risiko- og vesentlighetsvurderinger som er utført av kommunens revisor, Revisjon Midt-Norge SA. Revisors vurderinger er supplert med innspill til risikoområder fra relevante aktører i Os kommune.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene skal bidra til at kommunens ressurser til kontrollarbeid blir brukt mest mulig målrettet.

Selskaper som vurderes å være av størst vesentlighet er prioritert og nærmere beskrevet i de vedlagte planene.

Kommunen har årlig ca. 250 timer til rådighet til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser. Sett over en fireårsperiode utgjør dette ca. 1.000 timer. Gjennomsnittlig timeforbruk pr eierskapskontroll er ca. 100 timer. Kommunen kan på bakgrunn av dette forvente til sammen 3-4 forvaltningsrevisjoner og 1-2 eierskapskontroller i perioden, avhengig av omfang.

Sekretariatet har utarbeidet det vedlagte forslaget til plan for eierskapskontroll. Planen bygger på revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra politisk og administrativ ledelse samt hovedtillitsvalgte og hovedverneombud.

Planen inneholder forslag til vinkling for hver enkelt undersøkelse. Forslagene er ikke bindende, kontrollutvalget kan vurdere dem i forbindelse med bestilling av hver enkelt eierskapskontroll.

I forslag til vedtak er det foreslått at kontrollutvalget får fullmakt til å foreta omprioriteringer innenfor planen, slik det står i kommuneloven § 23-3.

Vurdering

Planen for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er satt opp i ett dokument for å gi en bedre oversikt over det langsiktige kontrollarbeidet.

Vi anbefaler at kontrollutvalget får fullmakt til å gjøre endringer innenfor planen. Dette er ressursbesparende ved endringer i risikobildet. Kontrollutvalget kan bli invitert til å delta i felles forvaltningsrevisjon av selskaper med flere eierkommuner. Også i slike tilfeller er det mest effektivt at kontrollutvalget kan gjøre endringer innenfor planen.

Endringer i risikobildet kan gjøre det nødvendig å gjøre endringer, og det vil være tidsbesparende om kontrollutvalget kan gjøre endringene selv. Hvis kontrollutvalget ønsker å gjennomføre eierskapskontroller som ikke er beskrevet i den vedlagte planen, vil utvalget holde kommunestyret orientert.

Konklusjon

Med utgangspunkt i framlagt skisse bør kontrollutvalget gjennom arbeid i møtet innstille på et vedtak, og sender den til kommunestyret for endelig vedtak.

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll har gjennom prosessen med å utarbeide planene vært delt i to unike saker. Når den endelige planen skal vedtas slås disse sammen til en felles plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Denne er vedlagt sak 20/24 - Plan for forvaltningsrevisjon.

Forenklet etterlevelseskontroll - offentlige anskaffelser

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.09.2024

Saknr

22/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/296 - 11

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen til orientering.

2. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en skriftlig redegjørelse knyttet til de konkrete anskaffelsene som revisjonen har undersøkt og påpekt mangler ved. Redegjørelsen sendes kontrollutvalget innen 1.11.2024 for behandling i kontrollutvalgets møte 18.11.24.

Vedlegg

Forenklet etterlevelseskontroll offentlige anskaffelser - revisors uttalelse

Nummerert brev nr. 4. Forenklet etterlevelseskontroll - offentlige anskaffelser

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak (kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav b). Som følge av dette ansvaret skal kontrollutvalget også påse at det gjennomføres forenklet etterlevelseskontroll av forvaltningen jf. kommuneloven § 24-9.

Formålet med forenklet etterlevelseskontroll er, innenfor en begrenset ressursramme, å forebygge svakheter og sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet. Dette bygger opp under god økonomiforvaltning, åpenhet og tillit til forvaltningspraksis.

Målsettingen er å etablere enkle og jevnlig kontrollhandlinger som kan fange opp vesentlige svakheter i sentrale deler av økonomiforvaltningen. Kontrollhandlingene kan blant annet foretas på områder hvor brudd har særlige økonomiske konsekvenser, eller i særlig grad svekker tilliten til økonomiforvaltningen.

Forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen omfatter ikke vurderinger av produktivitet, kostnadseffektivitet, kvalitet, måloppnåelse og virkninger. Slike vurderinger faller inn under forvaltningsrevisjon.

Revisor har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Os kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende område og følgende kriterier er valgt:

Kjøp av helse- og sosialtjenester over og under terskelverdi på kr. 7,8 mill. ekskl. mva.
Andre anskaffelser over 100 000 kr ekskl. mva.

1. Er regelverket for offentlige anskaffelser fulgt?
2. Foreligger det dokumentasjon iht. kravene i regelverket

Attestasjonsuttalelsen er levert innen fristen 30.06.

Vurdering

Revisor har kontrollert seks anskaffelser innenfor nevnte kriterier.

For tre av de kontrollerte anskaffelsene mener revisor at det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon på at regelverket er fulgt, (50%).

På de siste tre er det ikke mottatt dokumentasjon på at rammeavtalene fortsatt gjelder i 2023. (50%)

Revisor har avgitt en konklusjon med forbehold i sin attestasjonsuttalelse. Revisor har på bakgrunn av dette sendt nummerert brev nr. 4 til kontrollutvalget (vedlegg).

Når revisor konkluderer med at det er mangler ved 50% av de undersøkte anskaffelsene, selv om alvorlighetsgraden av avviket kanskje er liten, mener sekretariatet at kontrollutvalget bør følge opp og be kommunedirektøren om tilleggsinformasjon før saken kan avsluttes.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler at kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse til orientering.

I tillegg mener sekretariatet at kontrollutvalget bør be kommunedirektøren om en skriftlig redegjørelse knyttet til de tre anskaffelsene revisor påpeker har mangler.

Redegjørelsen sendes kontrollutvalget skriftlig innen 1. november 2024 for behandling i kontrollutvalgets møte 18. november.

Til kontrollutvalget i OS kommune**UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTALELSE OM ETTERLEVELSE AV BESTEMMELSER OG VEDTAK FOR ØKONOMIFORVALTNINGEN**

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Os kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Vi har i vår risiko- og vesentlighetsvurdering kommet frem til at vi for 2023 foretar kontroll på etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.

Vi velger å se på følgende;

Kjøp av helse- og sosialtjenester over og under terskelverdi på kr. 7,8 mill. ekskl. mva.
Andre anskaffelser over 100 000 kr ekskl. mva.

Valgte kriterier:

1. Er regelverket for offentlige anskaffelser fulgt?
2. Foreligger det dokumentasjon iht. kravene i regelverket?

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har Revisjon Midt-Norge SA et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidtnorge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidtnorge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- WENCHE HOLT, 28.06.2024

Forseglet av

Posten Norge

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Grunnlag for konklusjon med forbehold

Vi har kontrollert 6 anskaffelser innenfor ovennevnte kriterier. For 3 av de kontrollerte anskaffelsene mener vi at det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon på at anskaffelsesregelverket er fulgt. På de siste 3 er det i 2020 avholdt åpen anbudskonkurranse om rammeavtale der leverandørene er valgt. Vi har ikke mottatt dokumentasjon på at rammeavtalene fortsatt gjelder i 2023.

Konklusjon med forbehold

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis kan vi ikke konkludere med at de ovennevnte kriteriene i det alt vesentlige er etterlevd for 3 av de 6 undersøkte anskaffelsene.

For 3 anskaffelser er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Os kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd de kontrollerte kriteriene.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Os kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Trondheim, 28. juni 2024

Wenche Holt
Oppdragsansvarlig revisor
Statsautorisert revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidtnorge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidtnorge.no

Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

• WENCHE HOLT, 28.06.2024

Forseglet av

Posten Norge

Kontrollutvalget i Os kommune**Brev nr. 4****NUMMERERT BREV FORENKLET ETTERLEVESESKONTROLL**

Avvik som fører til en modifisert konklusjon i uttalelse til forenklet etterlevelseskontroll ned økonomiforvaltningen, skal etter «God kommunal revisjonsskikk RSK 301» kommuniseres til kontrollutvalget i nummerert brev.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen 2023

I vår forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen for 2023 valgte vi å se på offentlige anskaffelser og følgende kriterier er valgt:

Kjøp av helse- og sosialtjenester over og under terskelverdi på kr. 7,8 mill. ekskl. mva.
Andre anskaffelser over 100 000 kr ekskl. mva.

1. Er regelverket for offentlige anskaffelser fulgt?
2. Foreligger det dokumentasjon iht. kravene i regelverket?

Funn etter kontroll:

Vi har kontrollert 6 anskaffelser innenfor ovennevnte kriterier. For 3 av de kontrollerte anskaffelsene mener vi at det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon på at anskaffelsesregelverket er fulgt. På de siste 3 er det i 2020 avholdt åpen anbudskonkurranse om rammeavtale der leverandørene er valgt. Vi har ikke mottatt dokumentasjon på at rammeavtalene fortsatt gjelder i 2023.

På grunnlag av funn har vi avgitt en uttalelse til forenklet etterlevelseskontroll med modifisert konklusjon, og er pliktig til å avgi nummerert brev til kontrollutvalget.

Med vennlig hilsen

Wenche Holt

Oppdragsansvarlig revisor
Statsautorisert revisor

[Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur](#)

Kopi:

Kommunedirektør

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

 post@revisjonmidt norge.no
 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- WENCHE HOLT, 28.06.2024

Forseglet av

Posten Norge

Forvaltningsrevisjon innenfor helse, miljø og sikkerhet med tema sykefravær - Prosjektplan

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.09.2024

Saknr

23/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/219 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til revisors prosjektplan, og ber revisjonen gjennomføre forvaltningsrevisjon på området helse, miljø og sikkerhet med fokus på sykefravær i Os kommune.

Utvalget ber revisor gjennomføre prosjektet innenfor den ressursrammen som prosjektplanen angir og med leveringstidspunkt 01.02.2025.

Vedlegg

Prosjektplan - sykefravær

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon på området helse, miljø og sikkerhet med tema sykefravær i sitt møte 18.03.2024 (Sak 08/24).

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke langtidsfravær inne helse- og omsorg og oppvekstsektoren, herunder forebyggende tiltak, oppfølging og eventuelle effektive tiltak for å redusere fraværet. Revisor vil også undersøke om kommunen har tilfredsstillende system for å følge opp sykefravær i både helse- og omsorg og oppvekstsektoren. Revisor har utarbeidet følgende problemstillinger til forvaltningsrevisjonen:

1. Undersøkelse av langtidsfravær:
 - a. Forebygging.
 - b. Oppfølging.
 - c. Effektive tiltak.
2. Har kommunen et tilfredsstillende system for å følge opp sykefraværet innen helse- og omsorg og oppvekstsektoren.

Revisor setter ressursrammen for forvaltningsrevisjonen til 300 timer og leveringstidspunkt til sekretær er satt til 01.02.2025

Revisor vil redegjøre nærmere for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen i kontrollutvalgets møte. Det vises for øvrig til vedlagt prosjektplan.

Vurdering og konklusjon

Prosjektplanen er i tråd med kontrollutvalgets bestilling og de signaler som ble gitt fra kontrollutvalget. Sekretariatet oppfatter prosjektplanen og revisors forslag til problemstillinger og ressursrammer som tilfredsstillende for å få gjennomført forvaltningsrevisjon på området helse, miljø og sikkerhet med tema sykefravær.

Kontrollutvalget kan slutte seg til prosjektplanen og legge revisors forslag til problemstilling, ressursramme samt leveringstidspunkt til grunn.

Formålet med undersøkelsen er å vurdere om kommunen har en forsvarlig saksbehandling av byggesaker.

Revisor har utarbeidet følgende problemstillinger til forvaltningsrevisjonen:

1. Er saksbehandlingstidene for byggesaker i henhold til bestemmelsene i plan- og bygningsloven?
2. Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
3. Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta kravene for forsvarlig byggesaksbehandling??

Revisor setter ressursrammen for forvaltningsrevisjonen til 350 timer og leveringstidspunkt til sekretær er satt til desember 2024.

Revisor vil redegjøre nærmere for gjennomføring av eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen i kontrollutvalgets møte. Det vises for øvrig til vedlagt prosjektplan. Vurdering og konklusjon

Prosjektplanen er i tråd med kontrollutvalgets bestilling og de signaler som ble gitt fra kontrollutvalget. Sekretariatet oppfatter prosjektplanen og revisors forslag til problemstillinger og ressursrammer som tilfredsstillende for å få gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunens byggesaksbehandling. Kontrollutvalget kan slutte seg til prosjektplanen og legge revisors forslag til problemstilling, ressursramme samt leveringstidspunkt til grunn.

SYKEFRAVÆR

Os kommune

Prosjektplan forvaltningsrevisjon

1 FAKTA OM OPPDRAGET

FORMÅL

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke langtidsfravær innen helse- og omsorg og oppvekstsektoren, herunder forebyggende tiltak, oppfølging og eventuelle effektive tiltak for å redusere fraværet. Revisor vil også undersøke om kommunen har tilfredsstillende system for å følge opp sykefravær i både helse- og omsorg og oppvekstsektoren.

PROBLEMSTILLINGER

- Undersøkelse av langtidsfravær
 - Forebygging
 - Oppfølging
 - Effektive tiltak
- Har kommunen et tilfredsstillende system for å følge opp sykefraværet innen helse- og omsorg og oppvekstsektoren

TIDS- OG RESSURSBRUK

Timeforbruk: 300

Rapport til sekretær: 01.02.2025

OPPDRAGSANSVARLIG REVISOR

Cathrine Berg-Mortensen

cathrine.mortensen@revisjonmidtnorge.no

Tlf. 977 95 080

2 MANDAT

I dette kapittelet redegjøres det for bestillingen.

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Os kommune bestilte forvaltningsrevisjon den 18.03.2024, sak 08/24. Kontrollutvalgte fattet følgende vedtak:

- 1. Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon på område helse, miljø og sikkerhet med tema sykefravær i oppvekst, og helse og omsorg, årsak og løsninger.*

Revisjon Midt-Norge var til stede i kontrollutvalget og har notert at kontrollutvalget var opptatt av hvorfor kommunen har et høyt sykefravær i disse sektorene, og finne mulige forbyggende tiltak for å få ned sykefraværet.

I plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 er helse, miljø og sikkerhet med fokus på sykefravær i barnehagesektoren, satt opp som et aktuelt tema for forvaltningsrevisjon.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

2.2.1 Sykefravær

Sykefraværet i norske kommuner varierer mellom ulike tjenestesektorer, og er spesielt høyt innen helse- og omsorgstjenestene og barnehage sammenlignet med administrasjonen. Det er viktig å merke seg at endringer i fordeling av årsverk på disse sektorene påvirker det totale gjennomsnittlige sykefraværet. Med dette menes det at fordi det blir flere jobber og dermed flere arbeidstimer i sektorer hvor ansatte oftere er sykemeldt, vil totalt antall sykemeldte timer øke selv om den gjennomsnittlige fraværsraten (prosent sykefravær) forblir den samme i hvert område. Dette fører til at sykefraværet sett over alle sektorene ser ut til å øke (ks.no)

Ifølge KS var legemeldt sykefravær i fjerde kvartal 2023 høyest blant barnehage- og skoleassistenter og pleiemedarbeider, med fraværsprosent på 9,9 og 9,4 prosent. Disse yrkesgruppene har et stort antall arbeidstakere, så et høyt fravær her, bidrar betydelig til det nasjonale gjennomsnittet for sykefravær.¹

KS viser videre til at sykefraværet jevnt over er høyere i kommunale barnehager enn i private og ideelle barnehager. Dette forklares blant annet med at sykefraværer variere med faktorer

¹ [Økende sykefravær i 2023 - KS](#)

som alder og kjønn, og at det i kommunale barnehager oftere er en høyere andel ansatte som både er eldre og kvinner, enn i de private og ideelle barnehagene.

Helsedirektoratet refererer til tall fra Statistisk sentralbyrå som viser at sykefraværet i helse- og sosialtjenestene var markant høyere enn i andre næringer. I 2020 var det generelle sykefraværet på 6,1 prosent, i helse- og sosialsektoren lå sykefraværet på 9,1 prosent. Andel legemeldte fravær og fravær meldt av ansatte selv var enda høyere i kommunene, med en fraværspersent på 10,8 prosent i det fjerde kvartalet av 2020, noe som bidro til å heve gjennomsnittet for hele sektoren.²

I 2021 var sykefraværet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten betydelig høyere enn sykefraværet i resten av samfunnet. Helsedirektoratet³ viser til at sykefraværet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten er omfattende, men at det kan være tett koblet til andre utfordringer i helse- og omsorgstjenestene, blant annet rekruttering og antall årsverk i tjenesten. Det vises også til at fraværet er høyest blant sykepleiere uten videreutdanning og helsefagarbeidere.

Os kommune⁴ viser til at de i 2022 hadde et samlet sykefravær på 9 prosent i oppvekst sektoren og 7,5 prosent i helse- og omsorg. Videre skriver kommunen i årsberetningen fra 2022⁵ at kommunen har hatt store utgifter knyttet til sykefravær, innleie av vikarer og bruk av vikarbyrå i 2022. Kommunen opplyser om at dette gjelder spesielt innen helse- og omsorg og barnehagene, og viser til at dette blant annet skyldes flere vakante stillinger innen helse- og omsorg.

Statistikk fra NAV⁶ indikerer at de vanligste årsakene til legemeldt sykefravær er muskel- og skjelettlidelser samt mindre alvorlige psykiske lidelser.

2.2.2 Helse, miljø og sikkerhet

Helse, miljø og sikkerhet (HMS) referer til organiserte tiltak som sikrer at alle av virksomhetens aktiviteter, fra planlegging og organisering, til utførelse og vedlikehold, oppfyller de kravene som er definert i internkontrollforskriften⁷. HMS - lovgivningen krever at alle arbeidsplasser,

² [Høyt sykefravær i tjenestene - Helsedirektoratet](#)

³ [Sykefravær - Helsedirektoratet](#)

⁴ [Mal for saksframlegg – budsjett og økonomiplan \(os.kommune.no\)](#)

⁵ [Årsberetning-2022.pdf \(os.kommune.no\)](#)

⁶ [Sykefraværstatistikk - Årsstatistikk - nav.no](#)

⁷ [Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter \(Internkontrollforskriften\) - Lovdata](#)

inkludert kommuner, må utføre systematisk overvåkning og evaluering av arbeidsmiljøet, dette inkluderer å:

- Identifisere farer og risiko
- Utvikle rutiner for å håndtere disse risikoene
- Sikre at alle ansatte har nødvendig opplæring i HMS- relaterte prosedyrer
- Implementere en effektiv internkontroll for å overholde lovgivningen.

Internkontrollforskriften § 4 fastsetter at den som er ansvarlig for virksomheten skal sørge for at det innføres og utøves internkontroll i virksomheten og at dette skal gjøres i samarbeid med arbeidstakerne og deres representanter. Arbeidstakerne skal medvirke ved innføring og utøvelse av internkontroll⁸. Videre fastsetter § 5 at internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller samsvar med helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.⁹

Arbeidsmiljøloven er den grunnleggende loven som sikrer rettighetene til arbeidstakerne i Norge, inkludert de som jobber i kommunene. Arbeidsmiljøloven kapittel 4 beskriver arbeidsgivers ansvar for å sikre et «fullt forsvarlig arbeidsmiljø», noe som innebærer en vurdering av alle forhold ved arbeidsplassen som kan påvirke arbeidstaker. Dette kan inkludere forhold som fysiske, psykisk og sosiale faktorer på en arbeidsplass. Dersom en slik vurdering viser at forholdene ikke er fullt forsvarlig, må arbeidsgiver sette inn tiltak. Arbeidsgiver skal ifølge arbeidsmiljøloven § 3-1 bokstav f sørge for systematisk arbeid med forebygging og oppfølging av sykefravær.

Arbeidsmiljøloven kapittel 2 inneholder regler om både arbeidsgivers og arbeidstakers plikter, hvor det kommer frem at arbeidstaker skal bidra i utformingen, implementeringen og oppfølgingen av virksomhetens systematiske arbeid med helse, miljø og sikkerhet. Videre står det i arbeidsmiljøloven kapittel 6 at verneombudet skal ivareta arbeidstakernes interesser i saker om angår arbeidsmiljøet, og skal tas med på råd under planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet.

Informasjon og drøfting er regulert i Arbeidsmiljøloven kapittel 8. Hvor det er skrevet at arbeidsgiver skal informere om, og drøfte spørsmål av betydning for arbeidstakernes arbeidsforhold, med arbeidstakernes tillitsvalgte.

⁸ [§ 4. Plikt til internkontroll \(arbeidstilsynet.no\)](#)

⁹ [§ 5. Innholdet i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet. Krav til dokumentasjon \(arbeidstilsynet.no\)](#)

Kommunen er etter Arbeidsmiljøloven kapittel 7 lovpålagt å ha et arbeidsmiljøutvalg (AMU). Utvalget skal være med på å fremme et godt samarbeid mellom ledelsen, ansatte og deres representanter i spørsmål som angår arbeidsmiljøet. AMU skal blant annet fungere som et forum for samarbeid mellom arbeidsgivere og arbeidstakernes representanter for å forbedre arbeidsmiljøet. AMU skal delta i planlegging av sikkerhets- og helsearbeid, og forebygge helseproblemer og ulykker på arbeidsplassen. Utvalget skal bestå av representanter fra arbeidsgiveren og arbeidstakeren, det skal være like mange representanter fra både arbeidsgiver og arbeidstaker i utvalget. Det skal videre gjennomføres regelmessige møter, minimum fire ganger i året.

Fordi kommunene ofte har varierte og komplekse tjenestetilbud som stiller ulike krav til arbeidsmiljøet, er det særlig viktig at HMS-arbeidet er integrert i alle organisasjonsnivå.

Os kommune har forpliktet seg til inkluderende arbeidsliv avtalen. IA-avtalen¹⁰ er en avtale mellom norske myndigheter, arbeidstakerorganisasjoner og arbeidsgiverorganisasjoner. Avtalen har hovedsakelig tre overordnet mål.

1. Redusere sykefravær
2. forebygge og redusere frafall i arbeidslivet
3. rekruttere flere med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

Viktige komponenter i IA – avtalen er at arbeidsgiver skal aktivt arbeide for å tilrettelegge forholdene på arbeidsplassen for alle arbeidstakere. Videre skal arbeidsgiver følge opp sykemeldte. Det legges stor vekt på tidlig intervensjon og oppfølging av sykemeldte for å redusere sannsynligheten og forekomsten av langtidsfravær. Avtalen har også fokus på å øke kompetansen om inkluderende arbeidsliv blant ledere og ansatte i virksomheten.

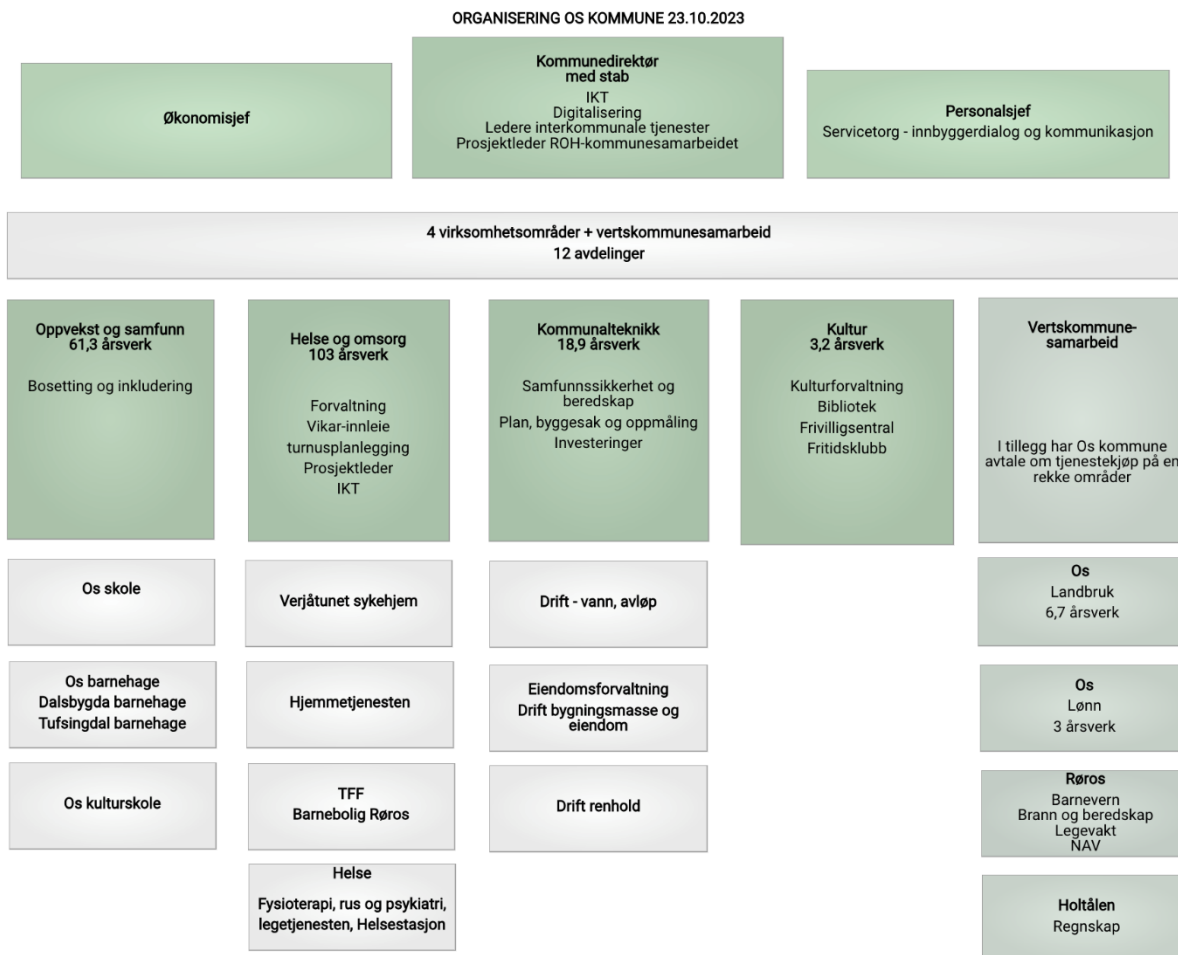
IA-avtalen og HMS-arbeidet i en kommune er tett integrerte og gjensidige støttende systemer som sammen kan fremme et sunt og trygt arbeidsmiljø. Både IA-avtalen og HMS-arbeidet har som mål å redusere sykefraværet innen kommunen. IA-avtalen fokuserer spesifikt på tiltak for å forebygge sykefravær og på å tilrettelegge for at ansatte med helseutfordringer kan fortsette å arbeide, mens HMS-arbeidet legger grunnlaget for disse tiltakene gjennom risikovurderinger, arbeidsmiljøtiltak og sikkerhetsforbedringer.

2.3 Kommunens organisering

Os kommune har organisert kommunen med en blanding mellom to-nivå og tre-nivå modell. Alle virksomhetsledere og stabsledere har kommunedirektøren som sin nærmeste leder.

¹⁰ [Hva er inkluderende arbeidsliv? - Idébanken \(idebanken.org\)](http://idebanken.org)

Kommunedirektøren har fem stabsledere og det er seks virksomheter i kommuneorganisasjonen. Kommunen er også vertskommune for felles landbruksavdeling og felles lønnskantor for kommunene Røros, Os og Holtålen.

Kilde: Os kommune

Helse- og omsorgstjenestene i Os kommune er organisert som en virksomhet med felles helse- og omsorgsleder og består av ti seksjoner. Barnehage og skole er organisert under oppvekst. Kommunen har tre barnehager og en kombinert barne- og ungdomsskole med SFO.

3 PROSJEKTDESIGN

Dette kapittelet redegjør for revisors forslag til løsning av oppdraget.

3.1 Problemstillinger

1. Undersøkelse av langtidsfravær
 - Forebygging
 - Oppfølging
 - Effektive tiltak
2. Har kommunen et tilfredsstillende system for å følge opp sykefravær innen helse- og omsorg og oppvekstsektoren?

3.2 Avgrensning

Første problemstilling er en beskrivende problemstilling hvor det ikke vil bli utarbeidet revisjonskriterier. Revisor vil her se på eventuelle forebyggende tiltak, oppfølging av legemeldte langtidssykemeldinger og eventuelle tiltak. Dette innebærer at egenmeldte fravær, og sykemeldinger med kort varighet ikke vil utgjøre en del av datamaterialet.

I andre problemstilling vil revisor undersøke om kommunen har et tilfredsstillende system for å håndtere og følge opp sykefravær innen helse- og omsorg og oppvekst. Her vil revisor inkludere legemeldte fravær uavhengig av varighet innen helse- og omsorg og oppvekst sektoren. Andre sektorer i kommunen og egenmeldt fravær vil ikke være en del av datagrunnlaget. Revisor vil ikke undersøke det forebyggende perspektivet i denne problemstillingen.

Ved å begrense revisjonens omfang til disse områdene, sikres en grundigere og mer målrettet undersøkelse av tema.

3.3 Kilder til kriterier

Revisor vil utlede kriterier fra blant annet følgende kilder:

- Kommuneloven
- Arbeidsmiljøloven
- Internkontrollforskriften
- IA avtalen

3.4 Metoder for innsamling av data

For å undersøke problemstillingene, er det aktuelt å undersøke hvilke rutiner og retningslinjer som er utarbeidet for å forebygge og følge opp sykefravær. Videre vil det være aktuelt å se på

oppfølgingen av langtidssykemeldinger. Revisor vil også gjennomgå avvik og oppfølging av avvik innen HMS. Dokumentgjennomgang gjør det mulig for revisor å analysere historiske data og identifisere eventuelle trender. Dette gir revisor et bredere informasjonsgrunnlag.

Videre vil det være aktuelt å gjennomføre intervju med relevante ansatte i kommunen. Dette kan være ansatte med HMS-ansvar, ledere med personalansvar, tillitsvalgte, verneombud og øvrige ansatte. Intervju er en verdifull metode da den kan gi innsikt i individuelle erfaringer og gi revisor en innsikt i hvordan rutiner og prosedyrer håndheves i tjenestene.

Revisor vil også benytte spørreundersøkelser for å innhente synspunkter om hvordan sykemeldte arbeidstakere har opplevd oppfølgingen fra sin arbeidsgiver under sykefravær. Ved å benytte spørreundersøkelse kan revisor samle verdifull informasjon som kan gi indikasjoner på faktorer som fungerer godt, og eventuelle forbedringsområder.

4 PROSJEKTORGANISERING

4.1 Prosjektteam

Oppdragsansvarlig revisor	Cathrine Berg-Mortensen
Prosjektmedarbeider	Merete Montero
Kvalitetssikrer	Anne Grete Wold
Kvalitetssikrer	Trine Holter

4.2 Milepælsplan

Bestillingsdato	18.03.2024
Prosjektplan til sekretær	26.04.2024
Oppstartsmøte	Begynnelsen av september 2024
Datainnsamling ferdig	Innen midten av desember 2024
Rapport til uttalelse	Begynnelse av januar 2025
Rapport til sekretær	Innen 1. februar 2025

Mo i Rana 25.04.2024

Cathrine Berg-Mortensen

Oppdragsansvarlig revisor

VEDLEGG 1: UAVHENGIGHETSERKLÆRING

RM Revisjon
Midt-Norge
Bidrar til forbedring

Vurdering av uavhengighet.

Revisors egenvurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt:

Prosjektnr: 1296	Kommune: Os kommune
------------------	---------------------

<p>Hovedreferanse: Kommuneloven § 24-4 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3 RS 200 — Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4 RS 220 – Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13 RS 300 – Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6 Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8</p>

Ansettelsesforhold:	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Sted: Mo i Rana Dato: 25.04.24

Rolle: Oppdragsansvarlig

Navn: Cathrine Berg Mortensen

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7716 Steinkjer

post@revisjonmidt norge.no
907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 90 2310 MVA

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Budsjettkontroll pr. august 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.09.2024

Saknr

24/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode

Arkivsaknr 23/329 - 13

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar budsjettkontroll pr. september 2024 til orientering.

Vedlegg

Budsjettkontroll pr. september 2024

Saksopplysninger

For å holde kontrollutvalget godt informert om sin økonomiske status legger sekretariatet herved fram en økonomisk oversikt pr. september 2024

Budsjettkontrollen viser:

- Møtegodtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste
 - Det er et noe lavere forbruk enn det man kunne forvente.
- Kontrollutvalgets egen drift.
 - Posten opplæring og kurs er ikke benyttet i så stor grad som budsjettet åpner for.
- Kjøp av sekretariatstjenester
 - Prognosen er at resultat vil bli på budsjett.
- Kjøp av revisjonstjenester
 - Prognosen er at resultat vil bli på budsjett

Vurdering og konklusjon

Det ser ut til at resultatet for 2024 vil komme til å ligge under budsjett.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta saken til orientering.

BUDSJETTKONTROLL PR. SEPTEMBER 2024

Konto	Tekst	Revidert	Budsjett	Budsjett
		sep.24	2024	2023
11080	TAPT ARBEIDSFORTJENESTE	4 149,00	0,00	0,00
11080	MØTEGODTGJØRELSE	4 428,00	32 000,00	15 000,00
11099	ARBEIDSGIVERAVGIFT	549,00	2 048,00	1 500,00
	Sum godtgjøring	9 126,00	34 048,00	16 500,00
11150	BEVERTNING	959,00	2 000,00	3 000,00
11500	OPPLÆRING, KURS	9 750,00	60 000,00	40 000,00
11600	KM.- KOST GODTGJØRING	0,00	3 500,00	3 500,00
11704	TRANSPORT TIL KURS	0,00	5 000,00	5 000,00
11002	KONTIGENTER (FKT)	4 000,00	4 000,00	4 000,00
	Sum drift kontrollutvalget	14 709,00	74 500,00	55 500,00
13751	KJØP, REVISJONSTJENESTER	330 668,00	492 000,00	463 000,00
13751	KJØP, SEKRETARIATSTJENESTER	119 750,00	239 500,00	228 000,00
	TOTALT	474 253,00	815 126,00	763 000,00

Forslag til budsjett 2025 med økonomiplan 2025-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.09.2024

Saknr

25/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode

Arkivsaknr 23/329 - 14

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslaget til økonomiplan for 2025-2028 og budsjett for 2025 for kontrollarbeidet, med en ramme på 890.548 kr, inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester.

Forslaget skal følge formannskapetets innstilling om årsbudsjett til kommunestyret etter kommuneloven § 14-3.

Vedlegg

Budsjett 2025 og økonomiplan 2025-20208

Saksopplysninger**Budsjettbehandlingen for kontrollorganene**

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 skal kontrollutvalget utarbeide et forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag skal følge formannskapetets budsjettinnstilling til kommunestyret.

Budsjettet dekker tre typer utgifter:

- møtegodtgjøring, dekning av tapt arbeidsfortjeneste o.l. til kontrollutvalgets medlemmer
- kontrollutvalgets egen drift
- kjøp av sekretariatstjenester og revisjonstjenester

Kontrollutvalget

Ved oppsettet av budsjettforslag for 2025 for kontrollutvalgets egen virksomhet har sekretariatet tatt utgangspunkt i kontrollutvalgets budsjett for 2024 og justert utvalgets godtgjøring jf. kommunens godtgjøringsreglement.

Vi har i beregningene tatt utgangspunkt i at kontrollutvalget består av fem medlemmer og avvikler inntil fem møter i året. Når det gjelder dekning av tapt arbeidsfortjeneste, har sekretariatet gjort et anslag basert på reglene i kommunens reglement og på innspill fra kontrollutvalgets medlemmer.

Posten kontingent er medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn. Satsen er uendret fra 2024. I tillegg er det lagt inn midler til kurs og faglig oppdatering for at kontrollutvalget skal ha mulighet til å skaffe seg kunnskap og delta i erfaringsutveksling og på samlinger sammen med andre kontrollutvalg.

Det er ikke tatt hensyn til eventuelle andre endringer som følge av økonomiplanarbeidet i kommunen.

Det er lagt inn en økning på ca. tre prosent per år videre i økonomiplanperioden. Nivået må vurderes årlig i forbindelse med budsjettet.

Kjøp av sekretariatstjenester

Kommunen er eier i Konsek Trøndelag IKS og kjøper sekretariatstjenester for kontrollutvalget hos selskapet.

Budsjettet er basert på en honorarmodell vedtatt av representantskapet.

Kjøp av revisjonstjenester

Kommunen er eier i Revisjon Midt-Norge og kjøper revisjonstjenester fra selskapet.

Forslaget til budsjett for 2025 og økonomiplan for 2025-2028 for kontrollutvalget er basert på årsmøtets budsjettvedtak.

Budsjett 2025

Den totale rammen for kontrollutvalget, inkludert kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester, blir etter dette 890.548 kr, som er en økning på 50.500 fra 2024.

Spesifisert budsjett for 2025 og økonomiplan for 2025-2028 følger med som vedlegg til saken.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat foreslår en budsjettramme på 8890.548 kr for kontrollutvalget for 2025, dette inkluderer også kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester. Vi anser dette for å være en nøktern budsjettering, samtidig som vi mener dette gir et realistisk bilde av forventede utgifter for kontrollutvalgets virksomhet i kommende år.

BUDSJETT 2025

Konto	Tekst	Budsjett 2025	Revidert sep.24	Budsjett 2024	Budsjett 2023
11080	Tapt arbeidsfortjeneste	10 000,00	4 149,00	0,00	0,00
11080	Møtegodtgjørelse	22 000,00	4 428,00	32 000,00	15 000,00
11099	Arbeidsgiveravgift	2 048,00	549,00	2 048,00	1 500,00
	Sum godtgjøring	34 048,00	9 126,00	34 048,00	16 500,00
11150	Bevertning	2 000,00	959,00	2 000,00	3 000,00
11500	Opplæring, kurs	60 000,00	9 750,00	60 000,00	40 000,00
11600	Km. Kost - godtgjøring	3 500,00	0,00	3 500,00	3 500,00
11704	Transport til kurs	5 000,00	0,00	5 000,00	5 000,00
11002	Kontigenter (FKT)	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00
	Sum drift kontrollutvalget	74 500,00	14 709,00	74 500,00	55 500,00
13751	Kjøp revisjonstjenester	531 000,00	330 668,00	492 000,00	463 000,00
13751	Kjøp sekretariatstjenester	251 000,00	119 750,00	239 500,00	228 000,00
	Sum kjøp av tjenester	782 000,00	450 418,00	731 500,00	691 000,00
	TOTALT	890 548,00	474 253,00	840 048,00	763 000,00
ØKONOMIPLAN					
		2025	2026	2027	2028
	Godtgjøring	34 048	35 000	36 000	37 000
	Drift	74 500	76 700	79 000	81 400
	Revisjonstjenester	531 000	550 000	570 000	590 000
	Sekretariatstjenester	251 000	259 000	267 000	275 000
	TOTALT	890 548,00	920 700,00	952 000,00	983 400,00

Opplæring av kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.09.2024

Saknr

26/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/403 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere

Avdekket omfattende svikt i NAVs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp

Er du folkevalgt og mulig inhabil i arealsaker

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som en del av sin opplæring:

- I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere.
- Avdekket omfattende svikt i NAVs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp.
- Er du folkevalgt og mulig inhabil i arealsaker? Dette er rådene

I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere

Kommunal Rapport 01.07.2024, kronikk av Fredrik Holth og Nikolai K. Winge, Holth &Winge

Det er ikke rom for alternative innstillinger til vedtak i dispensasjonssaker.

Stortinget vedtok i 2008 en plan- og bygningslov som klart innskjerpet kommunenes anledning til å gi dispensasjoner. Lovgiver understreket at dispensasjon skal være et snevert unntak som kommunene kun skal gi der de strenge vilkårene i loven er oppfylt.

Planendringer er, i motsetning til dispensasjon, et spørsmål som kan avgjøres politisk.

Hensikten var å tydeliggjøre den klare intensjonen om at ny og endret arealbruk skal styres gjennom arealplaner, vedtatt på grunnlag av et forsvarlig kunnskapsgrunnlag og med bred medvirkning fra offentlige og private aktører.

I dispensasjonssaker avgrenses vurderingen til et enkelt tiltak på en enkelt eiendom. Dersom det over tid gis mange dispensasjoner, vil dette kunne undergrave planer som informasjons- og beslutningsgrunnlag, og dermed de demokratiske prosesser som plan- og bygningsloven bygger opp under.

For å sikre at loven ble håndhevet i tråd med intensjonen, gjorde lovgiver et helt sentralt grep: Vurderingen av dispensasjonssøknader skal først og fremst bero på juss – ikke politikk.

Stortinget markerte dermed at det ikke er rom for lokalpolitiske prioriteringer og utøvelse av lokalt selvstyre når det gjelder vurderingen av lovens vilkår.

Dispensasjonsbestemmelsen har ikke fungert i tråd med lovgivers intensjon. Tall fra SSB viser at det fremdeles søkes om og innvilges en rekke dispensasjoner.

Det er også gjennomført flere undersøkelser av dispensasjonspraksis som viser at de fleste søknader innvilges, og at majoriteten av vedtakene bygger på feil eller mangelfull forståelse av loven.

Årsakene til dette er sammensatte, og i et rettssosiologisk perspektiv er det alltid av interesse å undersøke hvorfor lovgivning ikke får den ønskede effekt.

Dette kan skyldes at loven ikke aksepteres eller respekteres av de som er satt til å utøve myndigheten, at rettsanvender ikke har tilstrekkelig kunnskap om bestemmelsen og det systemet den inngår i, eller at det ikke finnes velfungerende kontrollmekanismer og sanksjonssystemer. Samtlige faktorer er betegnende for den dispensasjonspraksisen vi finner i kommunene.

I vårt møte med lokalpolitikere opplever vi ofte en stor frustrasjon over hvor vanskelig det er å gi dispensasjon. Det vises til at administrasjonen er for streng når det konkluderes med at lovens vilkår for dispensasjon ikke er oppfylt.

Lokalpolitikere har på sin side en mer pragmatisk tilnærming, og de inntar gjerne en ombudsrolle for sine innbyggers ønsker og behov.

Vi har respekt for ønsket om å være ombud for innbyggernes ve og vel, samt forståelse for frustrasjonen ved et strengt regelverk.

Samtidig må lokalpolitikere være bevisste på når loven gir rom for en slik tilnærming. Dispensasjonssaker er ikke en arena hvor ombudsrollen er ment å stå sentralt. Her er politikerne rettsanvendere.

Frustrasjonen hos lokalpolitikerne leder i mange tilfeller til at de søker etter løsninger. Løsningen i enkelte kommuner er å innføre en praksis hvor lokalpolitikerne ber administrasjonen presentere et saksfremlegg med to alternative innstillinger i dispensasjonssaker. Den ene innstillingen konkluderer med at de rettslige vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt. Den andre konkluderer med at de rettslige vilkårene ikke er oppfylt.

På denne måten skaffer lokalpolitikerne seg et handlingsrom i behandlingen av dispensasjonssaker. De velger det alternativet som etter deres skjønn passer best.

Stort sett faller politikerne ned på alternativet hvor vilkårene for dispensasjon anses for å være oppfylt. Dermed kan de innvilge dispensasjon og vise til at saken er forsvarlig utredet av administrasjonen.

Vi mener denne praksisen ligger utenfor det handlingsrommet lovgivningen gir, og at politikerne har andre alternativer i møtet med det som oppleves som et rigid og komplisert regelverk.

Når det gjelder vurderinger som krever særskilt fagkompetanse, er det vanlig at lokalpolitikerne ønsker saken utredet og vurdert før den skal opp til behandling. Etter kommuneloven har kommunedirektøren plikt til blant annet å utrede rettslige spørsmål.

Når det er tale om å utøve et rettsanvendelsesskjønn i en sak, innebærer det at faktum i den konkrete saken må klargjøres, innholdet i rettsregelen det er tale om må fastlegges, og rettsregelen må anvendes på det faktum som er lagt til grunn. Dette vil lede til én konklusjon hos rettsanvenderen.

Når vi forklarer dette til kommunene, blir vi ofte møtt med argumentet om at «det er jo utøvelse av et skjønn», «det finnes jo ikke noe fasitsvar» eller at «en annen kan jo komme til motsatt konklusjon». Alt dette er korrekt.

Samtidig kan ikke én og samme rettsanvender komme til ulik konklusjon i én og samme sak. Dersom det opereres med to alternative innstillinger, må det innebære at kommunedirektøren enten (eller i kombinasjon):

- opererer med to ulike beskrivelser av faktum
- opererer med to ulike tolkninger av loven, eller
- opererer med to ulike måter å anvende loven på det konkrete faktum.

I de tilfeller der politikerne krever alternative utredninger på rettslige spørsmål, må nødvendigvis det ene alternativet (som har en annen konklusjon enn det andre) være uriktig /ulovlig.

Kommuner som har innført en slik praksis, har gjort et juridisk spørsmål om til en politisk vurdering. I tillegg til å undergrave systemet, svekker en slik praksis rettssikkerheten til både søkeren selv og andre som kan bli negativt berørt av vedtaket.

I saker som gjelder dispensasjon fra lovbestemmelser, har naturlig nok lokalpolitikerne et begrenset handlingsrom. De fleste dispensasjonssakene gjelder imidlertid ikke dispensasjon fra lovbestemmelser, men fra kommunenes egne arealplaner. Paradoksalt nok er det dermed kommunens egne regler politikerne ofte finner for rigide og kompliserte.

Dersom politikerne mener regelverket er rigid eller komplisert, bør de derfor ta en titt på arealplanene det søkes dispensasjon fra, og vurdere om de bør endres. De aller fleste kommuner har svært mange søknader om dispensasjon fra arealplaner som planfaglig,

rettslig og politisk sett er utdaterte. I disse sakene har lokalpolitikerne et klart alternativ til dispensasjon.

Planendringer er, i motsetning til dispensasjon, et spørsmål som kan avgjøres politisk. Og i arbeidet med hva som er gode planfaglige løsninger, kan politikerne selvsagt be administrasjonen om så mange alternativer de ønsker.

Det aller beste med denne alternative løsningen er at det gir mer effektiv byggesaksbehandling, sikrer likebehandling av innbyggerne og en arealutnyttelse i tråd med det dagens lokalpolitikere ønsker. Dette er vel det en kan kalle et lokalpolitisk kinderegg?

Avdekket omfattende svikt i Navs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp

Kommunal Rapport 01.07.2024, NTB

Helsetilsynet har avdekket lovbrudd ved 58 av 68 Nav-kontorer i sin kartlegging av etatens oppfølging av barn i familier som mottar sosialhjelp.

Mandag morgen la Helsetilsynet fram en oppsummeringsrapport av et tilsyn statsforvalterne har gjennomført med Nav-kontorer i hele landet i 2022 og 2023. Tilsynet har sett på hvordan Nav ivaretar og følger opp barn i familier som søker om, eller mottar økonomisk sosialhjelp. Under tilsynet ble det avdekket lovbrudd ved 58 av 68 Nav-kontorer.

– I dette tilsynet avdekket statsforvalterne mye svikt. Vi er bekymret for at barn og unge i familier som trenger økonomisk sosialhjelp, ikke får den hjelpen de har behov for, sier direktør Sjur Lehmann i Helsetilsynet i en pressemelding.

Helsetilsynet fastslår at Nav ikke ivaretar barna i familier som mottar økonomisk sosialhjelp, godt nok.

– Det er vanskelig å gjøre vurderinger av barnets beste og vurderinger av behovet for økonomisk sosialhjelp hvis man ikke har kartlagt hvilke behov barna og familien har, sier Lehmann.

Innhentet sjelden barns synspunkter

I tilsynet undersøkte Helsetilsynet flere krav til Nav-kontorenes praksis. Blant dem var kravet om at de skal foreta en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.

På dette punktet fant tilsynet lovbrudd ved 51 av de 68 Nav-kontorene, og det ble konkludert med at kontorene sjelden innhentet barns synspunkter i saker som angikk dem. Lehmann påpeker at dette er noe som må gjøres.

– Dette er et krav etter barnekonvensjonen, som vi ser at det i liten grad ble gjort, sier Lehmann.

Ifølge Helsetilsynet har denne manglende kartleggingen ført til følgefeil i form av lovbrudd knyttet til kravet om at Nav-kontorene skal foreta en forsvarlig vurdering og beslutning ved slike søknader. Det ble avdekket slike lovbrudd ved 53 av kontorene.

– Fordi det sviktet i kartleggingen, ble vurderingen og beslutningen om økonomisk stønad gjort på et sviktende grunnlag, skriver Helsetilsynet.

Når det kom til oppfølging av familier som mottar økonomisk stønad, ble det avdekket lovbrudd ved 14 kontorer.

Må bedres

– Jeg tenker at her er det mye den enkelte kommune må følge opp, sier arbeids- og velferdsdirektør Hans Christian Holte til NTB.

Holte påpeker samtidig at tilsynet er gjennomført halvannet til to år tilbake i tid. Han mener det har skjedd en del positiv utvikling på området siden tilsynet ble gjennomført, på bakgrunn av tidlige signaler de fikk fra Helsetilsynet.

Samtidig erkjenner han at lovbruddene som er avdekket, gir uttrykk for at praksisen i kommunene og ved det enkelte Nav-kontor ikke har fulgt barnekonvensjonen slik de skal.

– Jeg tenker at alle avvikene viser at praksisen på dette området må bedres i den enkelte kommune. Det er et viktig ansvar for Nav å følge opp. Vi vurderer det som en situasjon som må bli bedre, slik at vi kan bli tryggere på at hver enkelt familie med behov for sosialhjelp og barna deres blir godt ivaretatt, sier Holte.

Kan skyldes manglende dokumentasjon

Holte synes det er vanskelig å peke på en bestemt årsak til det som avdekkes i tilsynet, men peker blant annet på manglende bevissthet på å ivareta barns beste i forbindelse med tildeling av sosialhjelp til en familie.

Samtidig mener han det også kan henge sammen med manglende dokumentasjon.

– Det kan ha skjedd kartlegginger og samtaler med barn som ikke er dokumentert, og dermed ikke kommer fram i tilsynet, påpeker Holte.

Kan dette være på grunn av dårlige rutiner ved Nav-kontorene?

– Ja, jeg synes det virker som at det er en del av svakheten. Noe går på dårlige rutiner, men det er nok samtidig ikke gjort godt nok kartleggingsarbeid og vurdering og oppfølging. Det går både på dokumentasjon og at jobben ikke er gjort, sier Holte.

Inngår samarbeid med statsforvalterne

Holte forteller at Nav nå skal samarbeide med statsforvalterne for å følge opp lovbruddene, og for å gi god informasjon til alle norske fylker og kommuner om veilederen til Nav-ansatte som Arbeids- og velferdsdirektoratet har utviklet.

Holte understreker at han ser positivt på veien framover.

– Jeg opplever at både det grundige tilsynet fra Helsetilsynet og det gode samarbeidet med barneombudet de siste par årene gjør at jeg tror vi skal komme videre med oppfølging av dette området i Norge. Det er viktig, avslutter Holte.

Må ta det på alvor

Seniorrådgiver Inger Aasgaard i Barneombudet uttaler i en pressemelding at Helsetilsynets rapport er alvorlig og viser at arbeidet med å styrke barns rettigheter i Nav haster.

Aasgaard peker på lovregulering og kompetanseheving som tiltak Barneombudet mener er avgjørende for å sikre et større fokus på barns rettigheter, og mener arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna (Ap) må sikre at Nav ivaretar barnas rettigheter.

– Både nåværende og tidligere arbeids- og inkluderingsminister har oppfordret personer som har problemer med å forsørge seg og sin familie om å kontakte Nav. Dette er viktig og riktig. Men statsråden må da være sikker på at Nav faktisk gir barnefamilie den oppfølgingen de har krav på og at barns rettigheter ivaretas, sier Aasgaard.

Grov svikt

Leder i Redd Barnas norgesprogram Monica Sydgård er ikke overrasket over resultatet av tilsynet og mener i likhet med Barneombudet at Brenna må komme på banen.

– Tilsynene avdekker en grov svikt i Nav-systemet. Redd Barna mener at det nå må stilles krav til at Nav har undersøkt barnets behov og livssituasjon, når de jobber med barnefamilier. Det må framgå av vedtaket at barnets beste er vurdert, uttaler Sydgård i en pressemelding.

Røde Kors, på sin side, skriver i en pressemelding at de mener funnene i rapporten er rystende, og at de støtter Helsetilsynet i sin vurdering av at disse familiene ikke får den hjelpen de trenger.

– Dette er alvorlige funn og dessverre i tråd med hva familier vi er i kontakt med forteller oss. For mye ansvar blir lagt på foreldre som ikke alltid har oversikt over hva de kan søke om stønad til, sier leder for humanitære programmer Ingvill Alisøy-Gjerløw i Røde Kors.

Helsetilsynets oppsummeringsrapport finner du [her](#)

Er du folkevalgt og mulig inhabil i arealsaker? Dette er rådene

Kommunal Rapport 27.06.2024, Marte Danbolt, Elin Svendsen, Robert Fauli

Bruk styrevervregisteret og hold deg unna utbyggere, er blant rådene fra KS.

– Den enkelte folkevalgte har selv en plikt til å vurdere sin egen habilitet. Dersom man er i tvil, eller tenker at man kan være inhabil, anbefaler KS at vedkommende tidlig tar kontakt med ordfører eller andre i henhold til kommunens rutiner, slik at det blir anledning til å gjøre en juridisk vurdering på forhånd, sier fagsjef for KS Folkevalgtprogram, Dag-Henrik Sandbakken.

Skulle det være tvil om habilitetsvurderingen, har Sandbakken følgende råd:

– Da kan det være klokt å innhente juridiske råd i forkant av møtet, for eksempel hos KS Advokatene.

Roller og verv

En kartlegging Kommunal Rapport har gjort av over 300 lokalpolitikere i landets største 40 fjellhyttekommuner, viser at nærings- og grunneierinteresser er tungt representert blant politikere.

Mens lokalpolitikere som Kommunal Rapport har snakket med, forsikrer om at kommunene har en ryddig og streng praksis når det gjelder habilitet, mener Norges Hytteforbund at folkevalgte med økonomiske interesser må bli flinkere til å melde seg inhabile i arealsaker.

Sandbakken nevner særlig ett verktøy som kan sikre mer åpenhet rundt økonomiske interesser: KS styrevervregister.

– Styrevervregisteret viser informasjon om folkevalgtes og ledende ansattes roller, verv og eierinteresser. Det innhentes informasjon fra Brønnøysundregistrene og fra Skatteetatens aksjonærregister. Styrevervregisteret er gratis og åpent tilgjengelig for alle. I tillegg kan den enkelte selv legge inn informasjon om andre relevante forhold, sier Sandbakken.

Folkemøter og andre møter

Noen kommuner opererer også med et eget økonomiregister hvor det er vedtatt at folkevalgte og eventuelt også ledere skal registrere styreverv, gaver og/eller økonomiske interesser.

– Avhengig av hva kommunens regelverk sier, kan det for eksempel være verv i offentlige og/eller private selskaper, verv i interesse- og frivillige organisasjoner som mottar økonomisk støtte fra kommunen/fylkeskommunen, bierverv, eller næringsinteresser som aksjer i selskaper og fast eiendom, forteller Sandbakken.

– *Bør folkevalgte med mulige økonomiske interesser i arealsaker delta på møter med for eksempel utbyggere?*

– Nei, dersom det er avklart at en representant er, eller kan være inhabil, bør ikke vedkommende delta i slike møter dersom det er en del av saksbehandlingen. Åpne folkemøter eller lignende, som ikke er en del av kommunens saksbehandling, vil være noe annet.

Lovlighetskontroll

Ifølge Sandbakken handler habilitet om tillit. Habilitet er derfor et viktig tema i KS Folkevalgtprogram.

Han minner om at avgjørelser om habilitet kan være gjenstand for lovlighetskontroll.

– KS anbefaler også at partigruppene vedtar habilitetsregler for gruppa tilsvarende de som følger av forvaltningsloven og kommuneloven, sier Sandbakken.

Mulig inhabil? Slik går du fram:

1. Habilitet må vurderes fra gang til gang. Om du er i tvil om du er habil, så må du gi beskjed til ordfører så snart som mulig. Ordføreren ber så administrasjonen vurdere med utgangspunkt i den informasjonen du har gitt.
2. I selve møtet skal representanten be om ordet så snart ordfører/møteleder har åpnet saken, og før realitetene i saken kommer opp til debatt. Representanten skal da redegjøre for alle faktiske forhold som har betydning for habilitetsvurderingen.
3. Når det er gjort, skal vedkommende representant fratre møtet, og eventuell vararepresentant skal tiltre.
4. Det folkevalgte organet skal deretter drøfte habilitetsspørsmålet, uten å gå inn i realitetene i selve saken. Det er det folkevalgte organet som avgjør habilitetsspørsmålet.
5. Dersom vedkommende blir erklært inhabil, kan *ikke* vedkommende tiltre før saken er ferdig besluttet. Dersom vedkommende blir erklært habil, tiltre vedkommende slik at hen kan delta i realitetsbehandlingen.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.09.2024

Saknr

27/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/403 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Invitasjon 2024

Saksopplysninger

Formålet med denne saken er å gi medlemmene i utvalget mulighet til å diskutere og komme med forslag til saker som kontrollutvalget kan ta opp, eller som kan utredes til et fremtidig møte. Medlemmene kan foreslå saker til diskusjon under dette punktet på møtet. Medlemmene oppfordres til å si fra i starten av møtet dersom de har noe å ta opp.

Forhåndsinnmeldte saker til møtet 16.09.2024:**Virksomhetsbesøk:**

Sekretariatet jobber med å få plass virksomhetsbesøk på Verjåtunet på neste møte 18.11.24. Kontrollutvalget bør diskutere om det er noen tema vi ønsker å ta opp på besøket.

Regionsamling

Konsek Trøndelag inviterer hver høst til årlige samlinger for regionens kontrollutvalg. Årets samling er på Scandic Hell tirsdag 1. oktober.

Påmeldingsfrist er 20. september 2024.

Invitasjon med informasjon om program og påmelding følger saken som vedlegg.

Sekretær kan også registrere påmeldinger på møtet 16.09.24.

Invitasjon til samling for våre kontrollutvalg 1. oktober

Konsek Trøndelag inviterer til vår årlige samling for kontrollutvalg. Vi har valgt kommunens økonomiforvaltning og eierskap som tema. Hvordan kan kontrollutvalgene gi bedre styringssignal til kommunestyret om økonomiforvaltningen, og hvordan kan kontrollutvalget følge opp kommunens eierskap?

Vi mener at det er nyttig å utveksle erfaringer og vet at det alltid er mye nytt å lære. Derfor har vi invitert innledere som har god innsikt i kontrollutvalgenes ansvarsområder og som kan bidra med å utvide kontrollutvalgenes verktøykasse.

Programmet er lagt opp slik at det blir god tid til å stille spørsmål i plenum og diskutere rundt bordene.

Samlingen vil streames, og det er mulig å delta digitalt. Vi håper likevel at så mange som mulig vil delta fysisk for en best mulig erfaringsutveksling.

FORELØPIG PROGRAM

KL. 09.00 – 10.00	REGISTRERING, ENKEL SERVERING
KL. 10.00 – 12.00 inkl. pause	ØKONOMIFORVALTNINGEN I KOMMUNENE – HAR KONTROLLUTVALGET KONTROLL? Ved Asbjørn O. Pedersen Hvordan kan kontrollutvalgene få bedre innsikt i svakheter og feil i økonomiforvaltningen? Hvordan er kommunens styringsinformasjon i økonomiforvaltningen, og hva kan kontrollutvalget gjøre? <i>Det settes av tid til spørsmål i plenum og diskusjon rundt bordene.</i>
KL. 12:00 – 13.00	LUNSJ
KL. 13:00 – 14:30 inkl. pause	KOMMUNENS EIERSKAP – UNDER RADAREN FOR KONTROLLUTVALGET? Ved Agnete B. Sommerset Hvordan kan kontrollutvalget følge opp aktiviteten i kommunenes eierskap? <i>Det settes av tid til spørsmål i plenum og diskusjon rundt bordene.</i>
KL. 14.30 – 16:00	KONTROLLUTVALGETS HJØRNE Oppgaveløsning og erfaringsutveksling ved ansatte i Konsek

PRAKTISK INFORMASJON

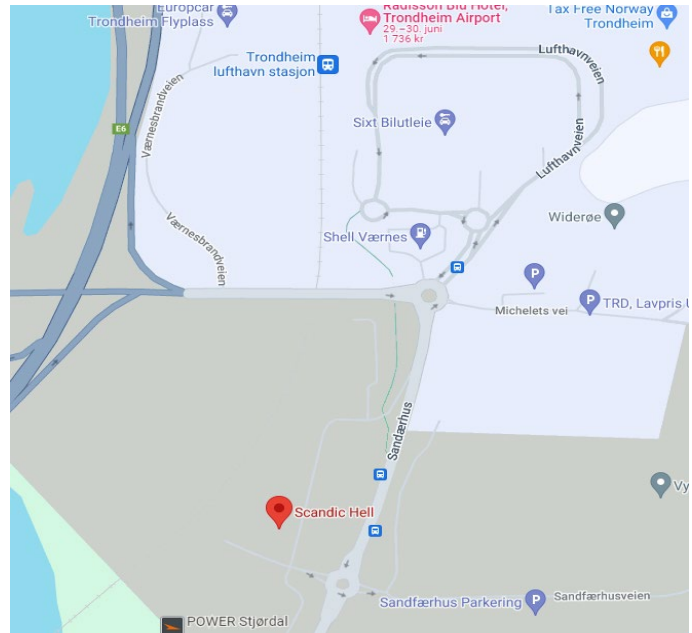
PÅMELDING: post@konsek.no

PÅMELDINGSFRIST: 20. september 2024.

PRIS: Max kr 2.000 pr. person.
Påmeldingsavgiften inkluderer lunsj og pausemat.

Scandic Hell ligger like ved Trondheim lufthavn. Det er gode parkeringsmuligheter utenfor hotellet.

Gangavstand til hotellet fra togstasjonen (Trondheim lufthavn stasjon) og Trondheim lufthavn.

OM FOREDRAGSHOLDERNE

Asbjørn O. Pedersen er generalsekretær i Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund. I tillegg er han ansatt ved flere høyskoler og universitet hvor han underviser i økonomiske temaer med hovedvekt på kommune- og statsregnskap. Han er utdannet revisor og har 23 års erfaring fra kommunal sektor. Han har jobbet som revisor, skatteoppkrever, økonomisjef og rådmann i en rekke kommuner.

Agnete B. Sommerset er juridisk direktør og advokat i Samfunnsbedriftene, som er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for kommunalt eide selskaper. Hun holder mye kurs for styrer og eiere, og er opptatt av at god eierstyring vil gjøre selskapene i stand til å lykkes enda bedre med å levere gode tjenester til sine eiere og innbyggerne i kommunen. Eierstyring handler om å ville noe med selskapene man eier og å ha god forståelse for rolle- og ansvarsfordeling. Hun ser at god eierstyring gir god demokratisk kontroll, og brenner for at flere setter dette temaet høyt på dagsorden.

OM KONSEK TRØNDELAG IKS

Konsek Trøndelag er et interkommunalt sekretariat for 48 kontrollutvalg i Trøndelag, Nord-Østerdal og Helgelandssområdet. Selskapet ble opprettet 1.1.2018 og har hovedkontor på Steinkjer og avdelingskontor i Trondheim og Os. Selskapet har tolv ansatte med god kompetanse på kommunal sektor og en variert fagbakgrunn.

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.09.2024

Saknr

28/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/403 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 16.09.2024, godkjennes.

Saksopplysninger

Protokollen fra dagens møte vil bli gjennomgått for godkjenning i møtet.